

Bohumil Hrabal
El meu gat Autíčko

BOHUMIL HRABAL

El meu gat Autíčko

Traducció de
Monika Zgustova

Galàxia Gutenberg

També disponible en ebook

Títol de l'edició original: *Autčko*
Traducció del txec: Monika Zgustova

Publicat per:
Galaxia Gutenberg, S.L.
Av. Diagonal, 361, 2on 1a
08037-Barcelona
info@galaxiagutenberg.com
www.galaxiagutenberg.com

Primera edició: octubre de 2016

© Bohumil Hrabal Estate, Zúrich, Suïssa, 1986
© de la traducció: Monika Zgustova, 2016
© Galaxia Gutenberg, S.L., 2016

Preimpresió: Maria Garcia
Impressió i enquadernació: Rodesa
Dipòsit legal: B. 15649-2016
ISBN Galàxia Gutenberg: 978-84-16734-14-6

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot realitzar amb l'autorització dels seus titulars, a part les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 45)

I

Cada vegada que la meva dona venia de Praga a passar el cap de setmana amb mi, deixava anar un sospir, Què en farem de tants gats? Jo intentava consolar-la, Ja saps que a la primavera desapareixeran els cinc gats que tenim ara; un vespre un d'ells deixarà de venir i ens passarem la nit cridant-lo, però sense cap resultat, perquè el gatet ja no tornarà a aparèixer; després passarà el mateix amb el segon i el tercer, i al final només en quedarà un, i també se n'anirà un dia per no tornar mai més... Però la meva dona no treia els ulls dels animalets i no parava de lamentar-se... Què en farem, de tants gats, què? Malgrat les queixes, però, esperava amb il·lusió els matins quan ens despertàvem i, un cop llevats, obríem la porta del jardí i cinc gatets ja crescuts irrompien a la cuina per atacar la llet que havíem vessat en dos bols; després ens tornàvem a ficar a les dues lliteres, tots, sí, la meva dona i jo i els gatets també s'introduïen sota els nostres edredons per escalfar-s'hi. A la meva dona li posava tres gatets a la llitera superior, i així fèiem la *grasse mati-*

née amb els animallets que s'adormien plàcidament amb nosaltres a les nostres lliteres. El Rendda, el Segmyler i la Selva Negra s'allitaven amb la meva dona, mentre que a mi em feien companyia els dos gatets negres amb mitjonets blancs i pit blanc; a la gateta negra li havia posat Švarcava i al gatet sal i pebre, Mitjonets. La que m'estimava més era la Švarcava; jo me la menjava amb els ulls i ella m'adorava tant que quasi es desmaiava quan jo l'agafava i me la posava a la mà i me l'acostava al front i li deia a l'orella tota mena de dolces, dolcíssimes declaracions d'amor, i és que jo havia arribat a una edat en què ja no podia enamorar-me d'una noia guapa perquè no sabia com fer-ho i també perquè estava cada cop més calb i la cara se m'omplia d'arrugues; en canvi, els gatets m'estimaven tant com les noies quan era jove, jo ho era tot per als meus gatets, era el seu pare i el seu amant. Però la que estava boja per mi, més que les altres gatetes, era la Švarcava, la negreta dels mitjonets blancs i el pitet blanc. Cada vegada que li dirigia la mirada, ella s'entendria i s'estovava, tota humil i calia que l'agafés i me la posés a la mà; aleshores, durant uns segons, la gata quasi perdia l'oremus de tanta emoció, i la seva tendresa se'm transmetia a mi i viceversa; a vegades l'emoció em deixava sense paraules. Aquells matins, quan cinc gatets venien a ficar-se a les nostres lliteres amb nosaltres, representaven la nostra felicitat familiar; els gatets eren els nostres fills. No tot eren flors i violes, però: cada

matí, després d'haver-se escalfat, un cop s'havien espolsat el fred nocturn, els gats de cop i volta saltaven del llit i començaven a lluitar els uns contra els altres, atacar-se, arrapar-se a les cortines amb les urpetes i, cling-clong!, corrien i es precipitaven d'aquí cap allà; la meva dona i jo no paràvem de sentir els cops que els seus capets es donaven contra els armaris i les cadires; durant mitja hora els gatets feien de les seves a la cuina, de les cadires n'havien arrencat la nostra roba de carrer i la interior, de la cuina portaven draps que llençaven a terra i els estripaven, i el mateix feien amb les sabates i amb les sabatilles, que es convertien en armes mortals de les seves batalles; i tot seguit tornaven, irrompien una altra vegada a les nostres lliteres, es ficaven sota els edredons i allà, a les fosques, es cargolaven, després d'haver llançat tots els objectes de la taula a terra... Una bona mitja hora acostumava a durar aquell frenesí, aquella *meshuge stunde*, fins que els gatets, panteixant, treien les llengüetes, i queien exhausts sobre la catifa verda; allà s'estiraven i es llepaven l'un a l'altre, amb uns llargs moviments de les petites llengües s'arreglaven mútuament i es netejaven els pèls sota la barbata i el collet i es pentinaven els capets. Després es tornaven a adormir, sospirant dolçament... Aquell ritual de bogeria, aquella *meshuge stunde*, es repetia a diari fins que, amb l'arribada de les pluges i el fred i la neu, quan els gatets havien crescut i s'havien transformat en gats i gates adults, un bon matí

vaig obrir la porta perquè entressin a beure la seva llet, i aleshores van entrar tots i la primera cosa que van fer va ser acostar-se a l'estufa i oferir els seus capets de gat a l'escalfor fins que els pèls treien vapor. En aquells mesos hivernals els gats es tornaven seriosos i patidors i jo em preguntava, Què farien, pobrets, si jo no vinguéss? Acostumaven a dormir a la terrassa damunt de la palla, sota la glorieta protectora, i des del seu primer pis observaven el camí del bosc que es desviava de la carretera per la qual arribava el meu autobús i, després, jo m'acostava a la casa arrossegant els peus a la neu, i des d'un revolt del camí se m'apareixia aquella terrassa, aquell rectangle obert sota la glorieta, on es començaven a aixecar diversos parells d'orelletes de gat, després es posaven en marxa els peuetes que baixaven corrents per l'escala de fusta i els gats em venien a l'encontre per fer-me festes... Els agafava l'un rere l'altre i els abraçava i els feia petons al collet, mentre ells s'estrenyien contra mi, contents que no els hagués oblidat; obria amb clau el pany de la porta de la casa; al rebedor, hi havia una palangana amb aigua glaçada; en acabat, obria la porta de l'habitació i els animalets s'acostaven a l'estufa que no trigava a escalfar-se després que jo hi hagués calat foc a la fusta i el carbó, i al final començava a escalfar la llet a la petita cuina on, a l'hivern, l'aigua es glaçava a la pica... Mitja hora més tard, l'estufa i els tubs conductors, tot estava roent, els gats llepaven la

llet fins a acabar-se-la tota i tornaven a oferir els caps a l'escalfor de l'estufa; una hora més tard, relaxats i acalorats, s'estiraven dolçament sobre les cadires i feien una capcinada, mentre jo tallava en bocins el peix i la carn que havia portat i amb els dits trossejava el formatge per oferir-los un àpat de primera. En acabat em posava a escriure els meus textos; la màquina d'escriure roncava de tanta pressa que jo tenia, i és que jo mai no em prenia el temps per netejar les pàgines escrites perquè quedessin estilísticament pures, tenia molta pressa perquè el que volia fer era dedicar-me als gats que, tot i que ajaguts amb els ulls clucs, m'observaven de cua d'ull mentre assaborien la remor de la màquina d'escriure; quan ja feia una hora que teclejava, em posava la jaqueta de pells i sortia a passejar per aquells paisatges hivernals, deixant la porta oberta per si els gats tenien pipí i volien sortir al seu vàter fet de fulles seques; a la nit els deixava una palangana plena de sorra per si em quedés tan adormit que no sentís els seus miols, perquè a la nit els gats, quan volien anar al lavabo, baixaven d'un salt de la cadira i miolaven dolçament davant de la porta; jo els sentia encara que estigués profundament adormit; aleshores m'aixecava a obrir-los i quan tornaven, m'avisaven una altra vegada amb un miol davant de la porta, de manera que arribava a aixecar-me més d'una vegada cada nit per deixar que els meus gatets sortissin al jardí; quan plovia, els netejava les potes abans de deixar-los

entrar, perquè a la matinada, quan el foc de l'estufa s'havia apagat, tots cinc gats se'm ficaven al llit d'un salt i, com si s'haguessin posat d'acord, cadascun ocupava el seu lloc fix, però només la Švarcava tenia el privilegi de col·locar-se a frec del meu cap; els altres gats se'm col·locaven als peus i al llarg de l'esquena... Abans d'adormir-se tots sospiraven, deixaven anar els sospirs tendrament i en silenci, feien rum-rum i després es plegaven per formar una bola; quan tots plegats teníem calor, s'estiraven panxa amunt amb els capets tirats enrere, en unes postures bellíssimes, amb les panxetes suades de calor i potser també d'horror, tement què seria d'ells si un dia jo no em presentava... A vegades venia amb el cotxe a veure els meus gats, però només quan feia bo. M'agrada córrer quan condueixo, però aleshores em passava pel cap com un llamp la idea de què seria dels meus gats si tingués un accident, i de seguida desaccelerava. Només avançava els tractors i els camions lents perquè sempre pensava en els meus pobres gatets. Per això, quan les carreteres estaven glaçades, quan nevava o plovia, únicament agafava l'autobús perquè així tenia la garantia d'arribar sa i estalvi i segur de poder donar una alegria als meus gats i gates. Fins i tot a l'autobús, si em posava a la primera fila, pensava què passaria si l'autobús tingués un accident, qui donaria de menjar als gats? De manera que acostumava a seure pel mig de l'autobús on, en cas d'un accident, el perill és mínim, però sempre estava a

l'aguait i calculava on em ficaria si l'autobús rel·lisqués... perquè si em passava alguna cosa, qui donaria llet als meus gatets? Quan era l'hora de marxar i tornar a Praga i em vestia per al viatge, els gats es quedaven pansits i desolats; la Švarcava, que tenia el caràcter de Charlot, per provocar el meu riure, botava i feia saltirons mentre m'observava a veure si la seva actuació em feia desdir de la meva intenció; altres vegades, si dos gats es barallaven i jo em començava a vestir, la parella parava i cada gat es col·locava sobre una cadira on s'estiraven com si volguessin dir que si em quedava, ells serien uns bons nens, o també que, si realment havia d'anar-me'n, almenys els deixés a casa, perquè ells sabrien comportar-se... No tenien ganes de sortir al carrer, però havien de fer-ho; els agafava l'un rere l'altre i els deixava anar al jardí; em sentia molt desgraciat quan ho feia, tan desgraciat com es devien sentir els meus gats; me n'anava pel camí del meu jardí entre avets, després sortia per la porta al carrer i m'encaminava per l'avinguda d'arbres i quan em tombava per darrer cop, cada vegada veia la mateixa escena que m'espantava. Entre els pals de la tanca del jardí, de cada escletxa, sorgia un cap de gat, cinc capets de gat m'observaven i desitjaven l'impossible, que tornés i que ens trobéssim una altra vegada tots junts a l'habitació escalfant-nos al costat de l'estufa... A Praga, moltes vegades em sentia buit i desolat, no podia escriure i no m'abandonava la sensació de solitud i

d'haver-me perdut; aleshores no trigava a pujar d'un salt a l'autobús i, després d'una hora d'anar travessant un paisatge cobert de neu, em plantava a l'avinguda d'arbres on els gats em venien a l'encontre i jo els agafava en les mans l'un rere l'altre i me'ls estrenyia contra el front, els pèls dels gats em guarien de la ressaca i de la malenconia... Els pressionava una i altra vegada contra mi i ells ho sabien tot i es premien i es fregaven més; després, encenia la llenya i el carbó a l'estufa i els regalava trossets de carn i els vessava llet en els bols. La Švarcava era una gata que sabia perfectament què significava per a mi; se sentia honorada perquè jo a ella l'estimava més que als altres gats; als seus ulls sempre hi trobava la comprensió necessària, una comprensió tan gran que fins i tot em feia por. M'alegrava tenir la Švarcava, de compartir-hi els secrets; ella seia sobre la taula i em mirava llargament; aleshores jo m'inclinava cap a ella, que ficava el cap a la meva palma, sí, el seu capet tenia la mida justa per cabre en el bol de la meva mà; però aleshores jo ja començava a patir perquè sabia que calia tornar a Praga perquè alguns vespres em convidaven a uns clubs de lectura amb els meus lectors, que jo acceptava, i per això sofria pensant que aviat hauria d'agafar l'un gat rere l'altre i fer-los fora al jardí, on ells patirien en aquell aire glaçat, sobre les fulles caigudes, xopades d'humitat, en aquella solitud; notava que els gats tremolaven de por perquè aviat arribaria aquell instant nefast i horrorós en

què ens hauríem de dir adéu, i que ells no pararien de patir pensant que potser no tornaria a veure'ls, vejам si les deixaria a la mercè del destí, i jo sofria tant com ells imaginant-me que algú els podria matar a trets, que podrien quedar enfonsats a la neu, que potser mai més no sortirien al meu encontre i si ho feien i arribaven fins a la parada, l'autobús els podria atropellar. Per tallar aquell sofriment en sec, després d'haver vingut a veure els gats i col·locar-me'ls al front com si cadascun d'ells fos un drap moll amb el qual em guaria la migranya, sortia de la casa i em dirigia cap a l'avinguda d'arbres on, en arribar al revolt, em girava per veure com m'observaven els ulls de gat, cinc capets de gat em seguien amb la mirada fins que jo desapareixia darrere del revolt anant cap a la parada; un cop a l'autobús, m'aixecava el coll de la jaqueta per quedar-me entotsolat, profundament pensarós, només amb mi mateix, i aleshores m'omplia de retrets... Com havia pogut abandonar aquells animalets tan commovedors en un capvespre humit i fred? Vindrà la nit glaçada i els gats s'escalfaran entre les pells l'un de l'altre, s'escalfaran amb l'alè les potetes i els pèls, l'un a l'altre es donaran escalf i mentre ho facin, somiaran amb mi i es preguntaran si mai més tornaria, i si tornava, quan seria?, i calcularan el temps que trigaré a aparèixer perquè les nits de Kersko són llargues, a l'hivern no s'acaben mai fins i tot per a les persones. A vegades quedava tan torturat i patia tant pels gats que desitjava que

deixés d'existir, que tot morís, tant jo com els gats. Únicament els caps de setmana, quan la meva dona i jo compartíem la companyia dels gats, tan sols dos dies a la setmana, quan tots dos ens quedàvem a dormir a la casa de Kersko, érem del tot feliços tots plegats, bé que els gats sabien que, el diumenge a la tarda, la meva dona i jo ens n'aniríem; els diumenges, des del migdia, tots cinc gats estaven moixos. En canvi, quan jo arribava a la casa de Kersko, els gats sabien que passaria i aguaitaven amb impaciència que m'estirés sobre la meva llitera de baix i em tapés amb una manta, sabien que aquell era el meu moment per fer la migdiada i que aquella migdiada era també seva, quan tots els gats es posarien sota la manta al meu costat i sota la barbeta... Els diumenges a la tarda, però, els animalons sabien amb seguretat que aviat ens n'aniríem; en va s'estiraven sobre les nostres lliteres, l'alegria s'havia acabat. Va ser llavors que em vaig assabentar que quan, al bosc, un caçador mata un gat a trets, li talla la cua perquè per cada cua tallada li paguen trenta corones. Cada vegada que sentia un tret m'espantava, sortia corrents al jardí i cridava els meus gats per comptar-los i per veure si un d'ells no s'havia quedat al bosc i si un caçador no estava tallant-li la cua en aquell mateix moment. I també em van dir que, de tant en tant, unes persones passaven pel camp per caçar gats i gatets i que agafaven els que no tenien amo i es deixaven prendre, i després aquests caçadors de gats,

aquests gataires, segons els anomenaven a la regió, s'emportaven els gats als laboratoris científics de Praga, on els pagaven cinquanta corones per cada un; després, als gats els ficaven una màquina al cap, un aparell d'aquells que fan tic-tac i compta els impulsos i els moviments en el cervell. Més hauria valgut no saber-ho, ja en tenia prou amb allò que m'havien explicat sobre els gataires i els trets dels caçadors; em destrossava imaginar-me que un dels meus gats se l'emportarien a Praga on moriria al cap d'una setmana amb el cap embolicat per un aparell comptador, perquè un gat no suporta aquesta mena de tests d'investigació científica. Moltes vegades em despertava abans que despuntés la matinada sabent que ja no tornaria a adormir-me, em desvetllava una visió boirosa que cada cop es feia més precisa: era el tic-tac; començava com una sensació innòcua, així que m'aixecava per emportar-me el rellotge de mà, que a la nit sempre embolicava en una bufanda, a la cuina on el desava, amb la bufanda i tot, en un armari darrere d'unes olles. Quan em tornava a ficar al llit amb els ulls fixats en el sostre, després d'haver trobat el camí a les palpentres, al cap de no res, enmig de la llum tènue del carrer tornava a sentir el tic-tac!, però aquesta vegada no venia de fora, sinó que estava dins del meu cap, sí, sentia que el meu cap el travessava un aparell que feia tic-tac!, tot comptant els impulsos del meu cervell, els meus batecs i que l'aparell endinsat en un cap de gat continuaria

fent el seu tic-tac!, per sempre, només s'aturaria si em fos donada la misericòrdia d'embogir o de morir prematurament. De tant identificar-me amb els meus gats començava a veure visions, m'imaginava l'horror que sentirien els meus gats i gatets si els agafessin aquells gataires per als propòsits científics. També patia com un desesperat pensant en tots aquells gats i gatets que els caçadors agafaven vius per ficar-los com aliment a les gàbies dels mussols, on els animallets havien d'esperar fins que al mussol li vingués la gana. Em projectava a mi mateix en aquells animalons, en els gats i els gatets a la gàbia del mussol i quan no podia dormir, em visitaven aquelles visions acompanyades amb una experiència física. Un diumenge d'hivern, davant de casa nostra va aparcar un cotxe i les persones que van entrar a casa ens van dir que el seu gat clapat de negre i blanc havia mort tràgicament i que havien sentit dir que nosaltres teníem cinc gats, així que voldrien triar un gat blanc i negre dels nostres. Només en veure el nostre gat Renda, la senyora va exclamar que si no hagués vist amb els propis ulls com al seu gat l'atropellava un cotxe, hauria dir que era ell. Jo estava tan espantat de tot plegat que no vaig tenir esma d'impedir que la senyora agafés el Renda i se l'emportés, no vaig tenir temps ni de preguntar-li si el seu domicili a Praga tenia un jardí, si sortien de vacances, si s'estimaria el Renda tant com l'havíem estimat nosaltres... El Renda se'n va anar, prement-se

contra la senyora com si fos jo; aquell dia ens sentíem abatuts, estàvem tan parats que ni vam pensar a tornar a Praga, tan gran era el buit que el gat Renda havia deixat darrere, aquell Renda que mai no jugava amb els altres gats, el Renda que era un guapot, molt més alt que els altres gats que ell vigilava; era una mena de cap de colla; i ara, el Renda ja no hi era, se l'havien emportat i jo vaig agafar febre, caminava pel jardí enfurismat amb mi mateix, preguntant-me com podia haver lliurat el Renda, el gatet que mai no jugava ni es barallava, que amb la seva pota com el bastó d'un mariscal donava ordres perquè els altres paressin de barallar-se; em repetia que jo mateix havia permès que aquell gatet abandonés la casa, tot i que la senyora ens assegurava que era carnissera i que, a Praga, al Renda mai no li faltarien fetges de porc i de vedella, que l'alimentarien amb bona carn i que l'estimarien tant com havien estimat aquell gat que el cotxe, un dia, havia atropellat.